

Oponentský posudek na bakalářskou práci Antonína Tomandla „Přirozený zákon jako základ univerzální etiky?“

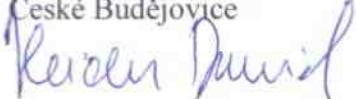
Bakalářská práce Antonína Tomandla se věnuje aktuální problematice přirozeného zákona jako možného základu objektivně koncipované univerzální etiky. Práce se skládá ze dvou hlavních částí. První část je strukturována na tři kapitoly, totiž na prehistorii přirozeného zákona (1.1), na koncepci Tomášovu (1.2) a na koncepcie přirozeného zákona v moderní filosofii až po 20. století. V druhé části autor předkládá stanovisko k problematice od Mezinárodní teologické komise.

Práce je napsána jasně a s pochopením problematiky. Využívá postačující množství relevantní sekundární literatury. Nicméně, vyjdeme-li z toho, že titul práce „Přirozený zákon jako základ univerzální etiky?“ naznačuje *systematický* přístup k problematice, musíme s určitým zklamáním říci, že práce tato logická očekávání nenaplňuje. Spiše než systematickým hledáním všeobecně přijatelného etického minima zakotveného v přirozeném zákonu či lidské přirozenosti, je text přehledem z *dějin filosofie*, v závěrečné části pak doplněným o stanovisko Mezinárodní teologické komise (nejjsme zcela přesvědčeni o filosofické relevanci zmínky tohoto stanoviska). Bakalářant má pravdu, když tvrdí, že univerzální etiku musíme hledat v přirozenoprávních konceptech a nikoli v právním pozitivismu, který je zbaven pojmu přirozenosti. Má pravdu, že sebezachování v bytí, společenský charakter a touha po poznání tvoří tři důležité pilíře přirozenoprávních konceptů (až na ten T. Hobbese). Nicméně, tento závěr je formulován v závěru práce, aniž by se k němu autor nějak systematicky dopracoval. Snad lze říci, že se k tomuto závěru „propracoval“ na základě „lekce z dějin filosofie“. Nicméně, jak známo, dějiny filosofie nejsou jen oslavou a obhajobou přirozenoprávních konceptů a přirozenosti či esence člověka (viz subjektivismus v situaci etice). Práci v každém případě schází konfrontace s koncepcemi zpochybňujícími pilíře přirozenoprávní teorie. Domnívám se, že vzhledem k titulu práce, vzbuzujícím systematická očekávání, by bylo lepší se podrobně zaměřit na pouze letmo zmíněnou (rozboru je věnována pouze jedna strana) přirozenoprávní koncepci Johna M. Finnise (nar. 1940). Je škoda, že se autor více nezaměřil např. na Finnisem akcentovaný moment hry, který – na rozdíl od Tomáše Akvinského – považuje za „neregulovatelný prvek lidského života“ (str. 24). Co vlastně vede Finnise k začlenění momentu „hry“ mezi základní fundamenty přirozenoprávní teorie?

Co se týče stylu, práce je napsána „předimenzovaným“ způsobem, tj. s řadou nikoli nutných vsuvek. Co se týče formální stránky, práce vykazuje vysoké množství hovorových frázi („Pro něj je takovou přirozenou tendencí rozumovat ...“ – str. 9; totéž viz také na str. 10; „opuncované křesťanskou vírou“ – str. 13; „Aristotelés byl pro Tomáše „pan Filosof“; „brát všemi deseti“ – str. 28, „železná úměra“ – str. 28; „... hodí do krámu“ – str. 28). Kromě toho čtenář narazí na některé nevhodné kalky („iusnaturalista“, „iuspositivist“; „sociabilní“ aj.).

Navzdory výše uvedené disproporci textu a titulu práce, a především vzhledem k tomu, že jde o práci bakalářskou navrhujeme hodnocení 2–.

Mgr. Daniel Heider, Ph.D.
České Budějovice

3. května 2013